

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 15 listopada 2012 r.

w przedmiocie projektu ustawy – Prawo o prokuraturze oraz projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o prokuraturze.

Przedstawione Krajowej Radzie Sądownictwa projekty ustaw Prawo o prokuraturze oraz Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o prokuraturze zawierają obszary regulacyjne, które bądź to ze względów ustrojowych, bądź też z powodów czysto pragmatycznych, budzą zasadnicze zastrzeżenia i z tego względu obligują do wyrażenia uwag krytycznych.

Na czoło zagadnień kontrowersyjnych wysuwa się niewątpliwie zapisana w art. 7 § 1 projektu ustawy Prawo o prokuraturze koncepcja ustalania przez organ wykonawczy, jakim jest Rada Ministrów, zasad polityki karnej. Rodzi ona bowiem niedobre skojarzenia z poprzednim, niedemokratycznym systemem, a po wtóre odbiega od nowoczesnego definiowania polityki karnej, jako praktyki oddanej wyłącznie ustawowej regulacji, a nie zabiegom moderującym systemem stosowania prawa.

Zważyć w tym kontekście należy, że projektowana ustawa Prawo o prokuraturze jednoznacznie opowiada się za niezależnością tak Prokuratora Generalnego, jak też sprawujących urząd podległych mu prokuratorów, także od organów władzy wykonawczej. Pytanie zatem o realizację tej niezależności w warunkach formułowania przez władzę wykonawczą zasad polityki karnej nie może pozostać w żadnym wypadku retoryczne.

Istotne jest też pytanie o relacje między zapisaną w przepisach procedury karnej zasadą legalizmu a wspomnianymi zasadami polityki karnej.

W reasumpcji Rada wyraża pogląd, że koncepcja ustalania zasad polityki karnej tak, jak literalnie rozumieć ją należy w świetle proponowanych rozwiązań, nie znajduje podstaw do akceptacji.

Wątpliwym z ustrojowego punktu widzenia zagadnieniem jest też proponowane w art. 4 pkt. 2 projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o prokuraturze, przyznanie

Ministrowi Sprawiedliwości prawa do wnoszenia kasacji. Upatrywanie w tego rodzaju koncepcji nawiązania do posiadania już takiego prawa przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka, nie jest uzasadnione. Status ustrojowy wszystkich tych organów, jako nie będących organami władzy, jest bowiem inny niż status Ministra Sprawiedliwości, który jest członkiem Rady Ministrów i w ten sposób sprawuje polityczny nadzór nad podległym mu resortem. „Doposażanie” więc politycznego *de iure* i *de facto* organu, jakim jest Minister Sprawiedliwości w proceduralny instrument, którym jest kasacja, podważa zasady równoważenia się władz w demokratycznym państwie prawa.

Krytycznie należy ocenić sytuację, jaką proponowana regulacja kreuje na gruncie stosowania przepisów art. 45 i 46 projektu. Mogą wskutek takich unormowań zaistnieć dalece niekorzystne dla sprawności i skuteczności postępowań przed sądem karnym pierwszej instancji sytuacje, że autor aktu oskarżenia nie będzie oskarżycielem przed właściwym sądem, bo wprawdzie prowadził lub nadzorował konkretne postępowanie przygotowawcze, ale wskazane przepisy, katalogując uprawnienia oskarżycielskie, nie wskażą go jako tego właściwego oskarżyciela do działania przed pierwszoinstancyjnym sądem rejonowym albo okręgowym, do którego trafi jego akt oskarżenia.

Oceniając proponowane zmiany w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej prokuratorów, Krajowa Rada Sądownictwa stoi na stanowisku, iż nie istnieją żadne poważne natury argumenty pozwalające zasadniczo różnicować tę grupę zawodową i sędziów. Przepis art. 122 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r., Prawo o ustroju sądów powszechnych wyłącza kasację od wyroków sądu dyscyplinarnego drugiej instancji. Proponowane zaś w projekcie ustawy Prawo o prokuraturze rozwiązanie wprowadza kasację od wyroku sądu dyscyplinarnego drugiej instancji dla prokuratorów co nie wydaje się być uzasadnione.